

Tongan

Tatali ki ha tokoni fakaenofu'anga

'Oku 'oatu 'a e tokoni fakaenofu'anga' ki he kakai 'oku vivili' 'enau fiema'u 'o ha nofo'anga, kā 'oku 'ikai malava ke ma'u ha feitu'u fe'unga ke nau nofo ki ai tupu mei' ha ngaahi 'uhinga kehekehe pē.

Kapau 'oku 'atā atu 'a e tokoni fakaenofu'anga' kiate koe, 'e makatu'unga 'a e lōloa 'o e taimi te ke tali ai ki ha fale' 'i he:

- vave ko ia 'a e 'atā mai 'o ha fale fe'unga mo koe
- tu'unga 'o ho'o ngaahi fiema'u'
- tokolahi 'o e kakai 'oku nau tatali mo e ngaahi fiema'u 'oku vivili'.

Lolotonga 'o ho'o tatali ki ha fale', 'oku mahu'inga ke kei hokohoko atu pē 'a ho'o fekumi ki ha ngaahi founa kehe hangē ko ha fale nofo totongi. Te mau ala tokoni atu 'i heni. 'E toe lava foki ke 'ai ha'o 'apoinimeni ki ha seminā Housing Options (Ngaahi Founa Ma'u'anga Nofu'anga').

Lolotonga ho'o tatali

Ko e me'a 'oku fiema'u ke ke fai'	Ko e me'a te mau fai'	Ko e me'a 'e fai 'e he ngaahi kautaha fale'
<ul style="list-style-type: none"> • Fakahā mai kiate kimaotolu 'i he vave taha' ha ngaahi liliu ki he tu'unga 'oku' ke 'i ai' • Sio ki he ngaahi founa kehe ki he ma'u'anga nofo'anga' 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Ave ho ngaahi fakaikiiki' ki he ki he ngaahi kautaha fale' (housing providers) 'i he taimi 'oku 'atā mai ai ha ngaahi fale' • Toe vakai'i 'a ho'o fiema'u 'o e tokoni fakaenofu'anga' kapau 'oku liliu 'a e tu'unga 'oku' ke 'i ai' • 'Oatu 'a e ngaahi fakamatala fekau'aki mo e ngaahi founa kehe ki he ma'u'anga nofo'anga' 	<ul style="list-style-type: none"> • Fetu'utaki atu kiate koe 'i he taimi 'oku 'atā mai ai ha 'api fe'unga mo koe' • Fakaafe'i atu koe ke ke sio 'i he 'api' • Teuteu 'a e aleapau nofo' kapau te ke tali 'a e 'api' • Hoko ko e tokotaha 'o'ona 'a e 'api' (landlord)

'Oku fiema'u ke tauhi ma'u 'a ho'o fetu'utaki mai'

Kuo pau ke ke fakahā mai kiate kimaotolu 'i he vave taha' ha ngaahi liliu ki he tu'unga 'oku' ke 'i ai' pea mo e tu'unga 'o ho hoa' (kapau 'oku 'i ai hao hoa). Kapau 'e 'ikai te ke fakahā mai, 'e malava pē ke 'ikai ma'u atu 'a e fale lelei taha ki hono feau ho'o ngaahi fiema'u', pe ko e ala mole 'a e faingamālie ko ia ke ke ma'u atu ai 'a e tokoni fakaenofu'anga'.

Ko e fakatātā eni 'o e ngaahi me'a 'oku fiema'u ke ke fakahā mai kiate kimaotolu'. Ngaahi liliu ki ho:

- tu'asila' mo ho fika telefoni'
- pa'anga hūmai' pe tu'unga fakapa'anga'
- fāmili' pe kaungā nofo' (household).

Te mau ala fetu'utaki atu foki kiate koe ke tau talanoa fekau'aki mo e tu'unga 'oku' ke 'i ai'. 'Oku mahu'inga ke ke tali mai 'e mau ngaahi telefoni' pe tohi atu', he te mau ala fakakaukau 'oku 'ikai te ke kei fiema'u 'a e tokoni fakaenofu'anga' pea kaniseli ai 'a ho'o tohi kole'.

Ke fakahoko mai ha liliu ki he tu'unga 'oku' ke 'i ai', telefoni ki he Work and Income 'i he fika **0800 559 009** pe Senior Services 'i he fika **0800 552 002**.